

Forfatter: Engelbreth, Wolf Frederik

Titel: BREV TIL: Mynster, Jakob Peter FRA: Engelbreth, Wolf Frederik (1836-10-03)

Citation: Engelbreth, Wolf Frederik: "BREV TIL: Mynster, Jakob Peter FRA: Engelbreth, Wolf Frederik (1836-10-03)", i *Breve fra J.P. Mynster*, Gyldendalske Baghaudling (F. Hegel), s. 426. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-001991707-000-shoot-L0019917070000243.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Breve fra J.P. Mynster

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

*Fra Engelbreth.
Lydersløv, 3. Oct. 1836.*

Høivelbaarne Hr. Biskop,

Høitagtede Ven og Velynder!

Deres sædvanlige Godhed imod mig lader mig haabe, at De undskylder, at jeg har tøvet lidt med at besvare Deres sidste Brev, som meget har glædet mig, da jeg tillige ønskede at tilbagesende Wöldikes Dissertationes, i hvis Excerpteren jeg blev hindret ved udsendte Bogpakker fra Reiel. Jeg lader dem nu følge tilbage med megen Taksigelse for Laanet. Bemeldte Dissertationes ere endnu meget brugbare for dem, som ville gaae i Kamp mod de Romersk-Katholske.

Særdeles hiertelig takker jeg Dem for Deres mig meddeelte grundige Bemærkninger i Henseende til Sognebaandets Løsning. Jeg begyndte at vakle, men disse have bestyrket min ældre Overbeviisning; og jeg kan ikke nægte, at de s. 427ere af den Beskaffenhed, at de maae gjøre enhver sand christelig Præst betænkelig ved at samtykke deri eller raade dertil.

Vel troer jeg, at det, i sig selv betragtet, er christelig giensidig Ret: at vil Læreren, imod sin aflagte Eed og Forpligtelse, handle egenmægtig i Henseende til Lære og Ritualets Forvaltning, da haver og Menigheden, eller dens enkelte Lemmer, Ret til at modsætte sig saadan Vilkaarlighed, og Øvrigheden er pligtig med Kraft at sætte Grændser for den, og ikke gjøre det næsten umueligt for Menigheden at faae Ret imod saadan paaanket Selvraadighed. — Men at „den nærværende bestaaende Sogneforbindelse har en dyb christelig Grund", og at det kan medføre stor Skade ubetinget at løse den, især fra den Side betragtet, at Mange derved vilde troe sig løste fra al Christendom og de facto blive overladte til sig selv og Tidens onde Aand — dette har De sat i det klareste Lys. Derfor kan jeg ikke andet end give Deres Mening mit fulde Bifald, at Enhver, som mener det redeligt med Christi Kirke og dens Bevarelse, ikke bør understøtte en Sag, som vel fra een Side har sin christelige Rigtighed, men, fra andre Sider betragtet, kan have, og efterhaanden vilde vise sig at have, saa sørgelige Følger for den chr. Troes og det chr. Levnets Bevarelse i Menigheden, at disse ganske overveie hiin, og derfor bør beholde Fortrinnet.

Vel sige Sognebaands-Løsningens Venner: Det er realiter løst i vore Dage, og man frygter kun fra Kirkens og Statens Side at see Sagen i dens Nøgenhed. Thi hvad kirkelig Autoritet er nu tilbage for Præsten? Kun i Indbildningen staaer han sin Menighed eller dens enkelte Lemmer nærmere, end han under Sognefriheden vilde staae til dem som Medmennesker. Sognevæsenet er i kirkelig Henseende, efter den nymodens Christendoms Aandsfrihed, kun et Skin, et Spilfægterie, saa snart det giælder mere end visse almindelige ydre Former; og der vilde opløftes et stort Raab om Aandstyrannie, Hierarchie og Intolerance, hvis en Præst vilde holde sig ældre Anordninger efterrettelige, og Regleringen beskytte ham deri — s. 428hvilket denne neppe heller vilde gjøre. Er Sagen saaledes, hvorfor kan den da ikke aabent omtales og gøres bekiendt? — At deri er Sandhed, vil jeg ikke nægte; men jeg maa dog give Dem Ret i: at der er et mere skiult, aandeligere Baand, som forbinder den Præst, der ikke selv med voldsom Haand sønderriver det, nærmere med sin bestemte Menighed, og denne med ham, end den for største Delen opløste kirkelige Diseiplins Baand er istand til — og at ogsaa det vilde blive opløst til stor Skade for Mængdens christelige Kundskab og Liv, derom har Deres Afhandling overbeviist mig. Derfor takker jeg særdeles meget, fordi De har villet meddele mig den. Jeg har tilladt mig at beholde denne smukke lille Undersøgelse endnu i nogen Tid, for at meddele den til dem af mine christelige Venner, som forsvare Sogneb. Løsn., ikke af Mangel paa redeligt Sind i Henseende til sand Christendom, men vel af Frygt for Neologernes raske (eller frække) Udstøden af christelige Sandheder i Lære og Ritual, som enten ere for dybe for deres overfladiske Rationalisme, eller stride mod deres falske Philosophie. At ingen Anarchisme leder dem, idet de forsvare hiin Løsning, tør jeg indestaae for.

Straut var ogsaa blandt de Bøger, Reiel sendte mig ud, saa jeg deraf fik Leilighed til at blive bekiendt med den. Han seer stolt ned paa alle supranaturalistiske Theologer i sin „zerfretende" Skarpsindighed; men han undlader dog ikke det gamle dialektiske Kunstgreb, ofte at lade som var det nyt, hvad han kommer frem med, og aldrig før omtalt eller giendrevet.

Deres „korte Beretning om den danske Kirkes Reformation"*) synes mig i alle Henseender at opfylde sin Hensigt: at bruges til Oplæsning ved den forestaaende Jubelfest; den indeholder det Nødvendigste for de fleste Læsere, og erkiender derhos Reformationen som en Velgierning af Gud, hvilket jeg synes næsten ganske at savne i Rohmann's vistnok historist rigtige, s. 429men tørre og kolde Fremstilling, om hvilken det næsten synes mig tvivlsomt, hvorvidt det er et Æreminde for Reformationen. Langt livligere og folkeligere er Luplau's Bog skreven, men vel kork. Uden Hensyn til det nære Forhold, hvori han staaer til mig, holder jeg Rørdam's for at være den bedste af disse trende Reformations - Historier, skreven i et for Folket passende Sprog, indeholdende det for de fleste Læsere Nødvendigste, og indflettende Adskilligt, der gjør Læsningen behageligere.

Idet jeg anbefaler mig i Deres fremdeles Yndest og Bevaagenhed, henlever jeg

Engelbreth, Wolf Frederik, *Breve fra J.P. Mynster,*

Deres
underdanigst og hierteligst hengivne
Engelbreth.